

EUROPEAN COMPUTER DRIVING LICENCE / INTERNATIONAL COMPUTER DRIVING LICENCE - IT Security SYLABUS 2.0 (M12)

ECDL
European Computer
Driving Licence

Upozornění:

Oficiální znění ECDL/ICDL Sylabu IT Security 2.0 je publikováno na webových stránkách ECDL Foundation - www.ecdl.org a jeho lokalizovaná verze na webových stránkách pracovní skupiny ECDL-CZ - www.ecdl.cz.

Přes veškerou péči, kterou ECDL Foundation (vlastník práv konceptu ECDL) a ČSKI (národní licenciát) věnovaly přípravě a lokalizaci tohoto Sylabu, ECDL Foundation ani ČSKI neručí za kompletnost informací v něm obsažených a také nezodpovídají za jakékoli chyby, vynechaný text, nepřesnosti, ztrátu nebo poškození informací, instrukcí či pokynů v tomto Sylabu obsažených. Tento Sylabus nesmí být reprodukován jako celek ani po částech bez předchozího souhlasu vlastníků práv. ECDL Foundation může na základě vlastní úvahy a kdykoli bez ohlášení provádět jakékoli změny.

Copyright 1997 - 2015 ECDL Foundation Ltd., lokalizace 2015 ČSKI.

Modul č. 12 ECDL IT Security Sylabu 2.0, *Bezpečné používání informačních technologií (IT Security)*, definuje základní rozsah teoretických znalostí a praktických dovedností nutných pro úspěšné složení testu ECDL z tohoto modulu.

Cíle modulu

Modul 12

Bezpečné používání informačních technologií - vyžaduje, aby uchazeč porozuměl základním principům bezpečného využívání informačních a komunikačních technologií v každodenním životě, uměl používat odpovídající techniky a aplikace pro zajištění bezpečného připojení k počítačové síti, spolehlivě a bezpečně používat Internet a odpovídajícím způsobem spravovat data. Úspěšný absolvent bude dobře připraven na bezpečnou práci s informačními a komunikačními technologiemi, bude schopen spolehlivě dodržovat bezpečnostní pravidla a rozpoznat běžné bezpečnostní problémy, které se mohou při využívání těchto technologií vyskytnout.

Uchazeč by měl být schopen...

- Pochopit, že je důležité udržet informace a data zabezpečené, znát základní způsoby ochrany osobních údajů a dat a ovládat principy zálohování a přístupu k datům.
- Uvědomovat si, že využívání internetových úložišť a řady dalších služeb na internetu je spojeno s rizikem zneužití osobních údajů a dat.
- Používat přístupová hesla a šifrovat soubory s daty nebo dokumenty.
- Chápat, že počítače, mobilní zařízení i sítě mohou být napadeny škodlivými programy a znát základní typy škodlivých programů.
- Vědět, co je počítačová síť, znát základní způsoby zabezpečení bezdrátových sítí a používat osobní firewall a hotspot.
- Chránit počítač nebo mobilní zařízení před neoprávněným přístupem a být schopen bezpečně spravovat hesla.
- Umět nastavit a bezpečně používat internetový prohlížeč a ověřovat bezpečnost webových stránek.
- Pochopit bezpečnostní problémy komunikace po internetu, které mohou nastat při používání e-mailu, sociálních sítí a mobilních zařízení.
- Zálohovat a obnovit data na libovolné zařízení nebo internetové úložiště a bezpečně data smazat.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
12.1 Koncepce bezpečnosti	12.1.1 <i>Ohrožení dat</i>	12.1.1.1	Chápat rozdíl mezi pojmy „data“ a „informace“.
		12.1.1.2	Rozumět pojmu „počítačová kriminalita“ a vědět, co znamená „hacking“.
		12.1.1.3	Rozpoznat nebezpečí úmyslného nebo náhodného ohrožení dat ze strany zaměstnanců, externích spolupracovníků, poskytovatelů připojení na Internet nebo spolupracujících organizací.
		12.1.1.4	Vědět, že mimořádné okolnosti, jako jsou požáry, povodně, ozbrojené konflikty nebo zemětřesení, mohou ohrozit data
		12.1.1.5	Vědět, že používání internetových úložišť může být spojeno s rizikem ztráty soukromí nebo zneužitím přístupu poskytovatele služeb internetových úložišť k datům.
	12.1.2 <i>Hodnota informací a dat</i>	12.1.2.1	Chápat základní charakteristiky informační bezpečnosti, jako je důvěrnost, integrita a dostupnost.
		12.1.2.2	Chápat důvody pro ochranu osobních údajů, jako je možná krádež totožnosti, podvod nebo zneužití soukromí.
		12.1.2.3	Chápat důvody pro ochranu informací a dat uložených v počítačích nebo v dalších zařízeních na pracovišti, jako je krádež, zneužití, náhodná ztráta dat nebo sabotáž.
		12.1.2.4	Znát hlavní principy a zásady pro ochranu, uchovávání a řízení přístupu k datům a osobním údajům, jako jsou přehlednost, strukturované uspořádání nebo přístupová oprávnění.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
		12.1.2.5	Rozumět pojmům „subjekt údajů“, „správce údajů“ a „zpracovatel údajů“ a vědět, jakými principy přístupu a uchovávání se ochrana dat a osobních údajů řídí.
		12.1.2.6	Chápat důležitost dodržování obecných zásad a pravidel bezpečnostní politiky pro používání informačních a komunikačních technologií.
	12.1.3 <i>Osobní bezpečnost</i>	12.1.3.1	Rozumět pojmu „sociální inženýrství“ a jeho důsledkům, jako jsou získání neoprávněného přístupu k počítači a k dalším zařízením, neoprávněné shromažďování informací nebo podvody.
		12.1.3.2	Rozumět metodám sociálního inženýrství, jako jsou napodobování telefonního hlasového automatu (IVR), podvrhování falešných zpráv nebo odkazů na falešné webové stránky (phishing) nebo odezírání z obrazovky (shoulder surfing).
		12.1.3.3	Rozumět pojmu „krádež totožnosti“ a jeho možným dopadům v oblasti osobní, finanční, obchodní nebo právní.
		12.1.3.4	Znát metody krádeže totožnosti, jako je obnovování smazaných dat nebo získávání informací z vyhozených datových nosičů (information diving), používání technických zařízení ke zjištění přihlašovacích údajů (skimming) nebo zneužívání vymyšlených scénářů k podvodu (pretexting).
	12.1.4 <i>Bezpečnost souborů</i>	12.1.4.1	Uvědomovat si důsledky povolení/zakázání spouštění maker.
		12.1.4.2	Rozumět výhodám a omezením šifrování souborů. Uvědomovat si nebezpečí vyzrazení šifrovacího klíče, hesla nebo digitálního certifikátu nebo jeho ztráty.
		12.1.4.3	Umět zašifrovat soubor, složku (adresář) nebo diskovou jednotku.
		12.1.4.4	Umět zabezpečit heslem dokument textového editoru, tabulku nebo komprimovaný archiv.
12.2 Škodlivé programy	12.2.1 <i>Druhy a techniky fungování</i>	12.2.1.1	Vědět, co znamená pojem „malware“. Znát různé techniky, jakými se škodlivé programy skrývají nebo jak se chovají, jako je technika trojského koně (Trojan), programového maskování (rootkit) nebo zadních vrátek (back door).
		12.2.1.2	Znát různé druhy nakažlivých škodlivých programů, jako jsou počítačové viry nebo červi a chápat, jak fungují.
		12.2.1.3	Rozumět tomu, jak fungují škodlivé reklamní programy (adware), programy odesílající data bez vědomí uživatele (spyware), internetové roboty (botnets), programy pro odchylování stisků kláves (keystroke logging) nebo programy pro přesměrování vytáčeného připojení (diallers).
	12.2.2 <i>Ochrana</i>	12.2.2.1	Chápat, jak pracuje antivirový program a znát jeho omezení.
		12.2.2.2	Vědět, že antivirové programy by měly být instalovány na všech počítačích i mobilních zařízeních.
		12.2.2.3	Chápat důležitost pravidelné bezpečnostní aktualizace programů, jako jsou antivirové programy, webové prohlížeče, zásuvné moduly nebo operační systém.
		12.2.2.4	Umět pomocí antivirového programu zkontrolovat různé diskové jednotky, složky nebo soubory. Umět naplánovat provedení antivirové kontroly.
		12.2.2.5	Uvědomovat si riziko spojené s používáním zastaralých a nepodporovaných programů, jako je vyšší náchylnost k nakažení škodlivými programy nebo nižší kompatibilita s moderními programy.
	12.2.3 <i>Nakládání s nakaženými nebo podezřelými soubory</i>	12.2.3.1	Rozumět pojmu „karanténa“ a chápat smysl umístění nakažených nebo podezřelých souborů do karantény.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
12.3 Bezpečnost počítačových sítí	12.3.1 Počítačové sítě a připojení	12.2.3.2	Umět umístit nakažené nebo podezřelé soubory do karantény, zobrazit obsah nebo smazat obsah karantény.
		12.2.3.3	Vědět, že napadení počítače škodlivým programem může být odhaleno a vyřešeno pomocí antivirového programu, specializovaných stránek dostupných na internetu nebo stránek pro podporu operačního systému.
		12.3.1.1	Rozumět termínu „počítačová síť“ a rozlišovat běžné typy počítačových sítí, jako jsou místní síť (LAN), bezdrátová místní síť (WLAN), rozlehlá síť (WAN) nebo virtuální privátní síť (VPN).
		12.3.1.2	Uvědomovat si bezpečnostní rizika spojená s připojením do počítačové sítě, jako jsou nebezpečí nakažení škodlivými programy, možný neoprávněný přístup uživatelů sítě k datům nebo ohrožení soukromí.
		12.3.1.3	Chápat hlavní úkoly správce sítě, jako jsou správa a autorizace uživatelských účtů, instalace nástrojů pro zabezpečení sítě a jejich aktualizace, monitorování síťového provozu a zasahování při zjištění škodlivých programů v síti.
	12.3.2 Zabezpečení bezdrátové sítě	12.3.1.4	Rozumět funkci firewallu na osobním počítači (personal firewall) a znát jeho omezení.
		12.3.1.5	Umět zapnout a vypnout firewall na osobním počítači. Umět povolit nebo blokovat komunikaci konkrétních programů nebo služeb skrz firewall na osobním počítači.
		12.3.2.1	Rozlišovat různé technologie zabezpečení bezdrátových sítí a jejich omezení, jako jsou technologie WEP (Wired Equivalent Privacy), WPA (Wi-Fi Protected Access) nebo WPA2 (Wi-Fi Protected Access 2), filtrování MAC adres (MAC filtering) nebo skrývání identifikace bezdrátové sítě - SSID (Service Set Identifier).
		12.3.2.2	Vědět, že práce v nezabezpečené bezdrátové síti může vést ze strany neoprávněných osob k útokům, jako jsou odposlouchávání komunikace (eavesdropping), ukradení sítě (network hijacking) nebo vstupování do komunikace a její ovlivňování („man in the middle“).
		12.3.2.3	Rozumět pojmu „osobní hotspot“.
12.4 Řízení přístupu k síti	12.4.1 Techniky přístupu	12.3.2.4	Umět zapnout nebo vypnout osobní hotspot a umět se k němu bezpečně dalším zařízením připojit nebo se od něj odpojit.
		12.4.1.1	Znát techniky pro zamezení neoprávněného přístupu k datům, jako jsou používání uživatelského jména, hesla, PIN kódu, šifrování nebo opakované ověřování totožnosti uživatele.
		12.4.1.2	Rozumět pojmu „jednorázové heslo“ a znát typické případy jeho využití.
		12.4.1.3	Rozumět pojmu „uživatelský účet“ v počítačové síti (network account).
		12.4.1.4	Chápat, že uživatelský účet v počítačové síti by měl být zabezpečen uživatelským jménem a heslem. Chápat význam odhlášení ze sítě.
	12.4.2 Správa hesel	12.4.1.5	Znát biometrické techniky využívané při řízení přístupu k datům, jako jsou snímání otisku prstu, skenování oka, rozpoznávání obličejových rysů nebo rozpoznávání geometrie ruky uživatele.
		12.4.2.1	Znát zásady pro tvorbu a používání hesel, jako jsou přiměřená délka hesla, vhodná struktura hesla (kombinace písmen, číslic a speciálních znaků), nesdělování hesla jiným osobám, opakovaná obměna hesla nebo používání různě bezpečných hesel pro různé služby.
		12.4.2.2	Rozumět smyslu a omezením programů pro evidenci a správu hesel.
12.5 Bezpečné využívání webových stránek	12.5.1 Nastavení webového prohlížeče	12.5.1.1	Umět povolit nebo zakázat automatické dokončování a automatické ukládání dat při vyplňování formulářů.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
		12.5.1.2	Umět odstranit uživatelsky citlivé informace z webového prohlížeče, jako je historie prohlížení, historie stahování, dočasné soubory (cache), použitá hesla, tzv. cookies nebo data automatického dokončování.
	12.5.2 <i>Bezpečné prohlížení webových stránek</i>	12.5.2.1	Uvědomovat si, že některé činnosti, například nakupování na internetu nebo využívání internetového bankovníctví, by měly být prováděny pouze na zabezpečených webových stránkách pomocí zabezpečeného připojení k síti.
		12.5.2.2	Umět rozpoznat, které informace zvyšují důvěryhodnost webových stránek nebo potvrzují jejich pravost, jako je kvalita obsahu stránek, správně použitá měna, očekávaná URL adresa, uvedení informací o majiteli nebo společnosti, uvedení kontaktních informací, zabezpečení webové stránky digitálním certifikátem nebo možnost ověření majitele domény.
		12.5.2.3	Rozumět pojmu „pharming“.
		12.5.2.4	Chápat smysl a znát základní typy programů pro kontrolu obsahu webových stránek, jako jsou programy pro filtrování obsahu nebo programy pro rodičovskou kontrolu.
12.6 Komunikace	12.6.1 <i>Elektronická pošta</i>	12.6.1.1	Rozumět důvodům pro šifrování zpráv elektronické pošty.
		12.6.1.2	Rozumět pojmu „digitální podpis zprávy elektronické pošty“.
		12.6.1.3	Umět rozpoznat podvodnou nebo nevyžádanou zprávu elektronické pošty.
		12.6.1.4	Umět rozpoznat charakteristické příznaky techniky podvrhování falešných zpráv nebo odkazů na falešné webové stránky (phishing), jako jsou používání oficiálních názvů organizací, používání jmen kompetentních osob, používání falešných hypertextových odkazů, používání oficiálních log a značek nebo vyzývání k uvádění osobních informací.
		12.6.1.5	Vědět, že zjištěné pokusy o podvržení falešné zprávy nebo odkazu na falešnou webovou stránku (phishing) je možné nahlásit zneužitému subjektu nebo příslušným úřadům.
		12.6.1.6	Uvědomovat si možné nebezpečí nakažení počítače nebo mobilního zařízení škodlivým programem při otevření přílohy zprávy elektronické pošty, která obsahuje makro nebo spustitelný soubor.
	12.6.2 <i>Sociální sítě</i>	12.6.2.1	Chápat důležitost nezveřejňování osobních údajů nebo důvěrných informací na sociálních sítích.
		12.6.2.2	Uvědomovat si potřebu využívat možnosti v nastavení uživatelského účtu na sociální síti a pravidelně toto nastavení kontrolovat, jako je možnost zveřejnění osobních údajů nebo zveřejňování údajů o aktuální poloze uživatele sociální sítě.
		12.6.2.3	Umět použít možnosti v nastavení účtu sociální sítě, jako je možnost zveřejnění osobních údajů nebo zveřejňování údajů o aktuální poloze uživatele sociální sítě.
		12.6.2.4	Uvědomovat si nebezpečí hrozící při používání sociálních sítí, jako jsou kyberšikana, vábení (grooming), zveřejňování citlivých osobních informací, používání falešné totožnosti, podvrhování falešných URL odkazů nebo nepravdivých informací.
		12.6.2.5	Vědět, že nevhodný obsah nebo chování na sociální síti je možné nahlásit provozovateli sociální sítě nebo příslušným úřadům.
	12.6.3 <i>Telefonování přes internet a textová komunikace v reálném čase</i>	12.6.3.1	Uvědomovat si bezpečnostní rizika telefonování přes internet (Voice over IP) a využívání komunikace v reálném čase (Instant Messaging), jako je riziko nakažení škodlivými programy, přístup neoprávněné osoby zadními vrátky (back door), neoprávněný přístup k souborům nebo odposlouchávání.
		12.6.3.2	Znát techniky zvyšující bezpečnost telefonování přes internet a textové komunikace v reálném čase, jako jsou šifrování hovoru, nepoužívání důležitých informací nebo osobních údajů nebo omezení sdílení souborů.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
	12.6.4 <i>Mobilní zařízení a aplikace</i>	12.6.4.1	Uvědomovat si, že používání aplikací pro mobilní zařízení z neoficiálních zdrojů je spojeno s riziky, jako je riziko nakažení škodlivými programy, nepřiměřené čerpání energie akumulátoru, nestabilita aplikací nebo nízká ochrana osobních údajů a dat.
		12.6.4.2	Vědět, že některé mobilní aplikace mohou vyžadovat přístup k datům uživatele a technickým prostředkům mobilního zařízení.
		12.6.4.3	Uvědomovat si, že mobilní aplikace mohou získávat z mobilního zařízení informace, jako jsou kontakty, polohové informace nebo fotografie.
		12.6.4.4	Znát nouzové postupy pro případ ztráty mobilního zařízení, jako jsou vzdálené vypnutí, vzdálené vymazání uživatelských dat nebo vyhledání zařízení.
12.7 Bezpečná správa dat	12.7.1 <i>Bezpečnost a zálohování dat</i>	12.7.1.1	Znát způsoby fyzického zabezpečení počítačů a mobilních zařízení proti odcizení nebo zneužití, jako je neponechávání zařízení bez dozoru, vzdálené monitorování zařízení kamerovým systémem, používání kabelových zámek nebo zamezení přístupu neoprávněných osob.
		12.7.1.2	Uvědomovat si důležitost zálohování dat pro případ ztráty dat z počítačů nebo mobilních zařízení.
		12.7.1.3	Znát základní znaky procesu zálohování jako je pravidelnost, četnost nebo plán zálohování, umístění úložiště nebo komprese dat.
		12.7.1.4	Umět zálohovat data na různá úložiště, jako je místní disk, externí disk, datové médium nebo internetové úložiště.
		12.7.1.5	Umět obnovit data ze zálohy na různých úložištích, jako je místní disk, externí disk, datové médium nebo internetové úložiště.
	12.7.2 <i>Bezpečné mazání a likvidace dat</i>	12.7.2.1	Chápat rozdíl mezi mazáním a trvalým odstraněním dat.
		12.7.2.2	Chápat důvody pro trvalé odstranění dat z disků nebo jiných zařízení pro ukládání dat.
		12.7.2.3	Uvědomovat si, že vymazání informací a dat nemusí být trvalé při využívání internetových služeb, jako jsou sociální sítě, blogy, internetová fóra nebo internetová úložiště.
		12.7.2.4	Znát postupy a techniky pro trvalé odstranění dat jako je fyzická likvidace zařízení nebo datových médií, demagnetizace (degaussing) magnetických datových médií nebo použití programů pro trvalé odstranění dat.